

DUMITRU SOLOMON: Teatrul trebuie să dea lucrări importante, despre oameni

- Ne întrebăm și vă întrebăm: ce s-a întâmplat cu dramaturgii pe care eram obișnuiți să-i întâlnim pe scenă, în montajii de succes și nu simplii spectatori, în sălile de teatru.

- Cred că în ceea ce privește creația dramaturgică a intervenit într-adevăr, după 1989, un sol de ruptură a ritmului, o rupere a seriei, pentru că oamenii începuseră să lucreze într-un anume fel și într-un anume ritm; o dată cu modificarea contextului social-politic s-a produs și o schimbare în raportul scriitor-realitate. Scriitorul trebuie să primească și să transmită un alt tip de realitate. Firește că e nevoie de o perioadă de dezbulmăclre și de asimilare a noilor realități, de acomodare cu ele și de transmitere a lor. Asta în cazul acelor dramaturgi care consideră că trebuie să se exprime sincron cu evenimentele vieții. Personal, n-am legat niciodată ideea de a scrie teatru de ideea de "actualitate", de "la zi".

- Această dezbulmăclre, de care vorbești, poate fi rezultatul unei stări chiar de deabusolare? Mulți creatori reclamă o stare de derută, din care nu pot ieși.

- Deruta pe care o reclamă unii dramaturgi și regizori poate fi reală. Cred însă că există canale de comunicare în fiecare moment dat. Un scriitor autentic, un regizor autentic, se simte conectat în permanență la sensibilitatea contemporană: nu poți să scrii despre ceva sau să pui un spectacol care n-ar "merge" la publicul actual. Doar dacă n-ai talent. Presupun că este vorba de o simplă cochetărie în cazul acestor creatori ce se pretind bulversați în fața realității și, prin urmare, nu mai știu cum să se exprime.

- Deci, căutarea acestui "cum" prin care trebuie transmis, acum, acest "ce" (despre care nu știm foarte multe și aproape că ne scapă printre degete) nu vi se pare o problemă destul de serioasă?

- A existat, după părerea mea, un semnal fals și, de aici deruta! - acolo unde nu este o simplă cochetărie. Noi am făcut pînă acum un anume fel de teatru, care se potrivea unui anume context social și politic; astăzi, pentru că s-a modificat contextul, radical sau nu, trebuie să facem un alt fel de teatru, să scriem un alt fel de piese și să ne adresăm unui alt fel de public. Singura criză reală, și care nu este caracteristică numai teatrului românesc, este criza spec-

tatorilor. E adevărat că aici, în Est, mai mult decît în alte țări din Europa, s-a produs un reflux din sălile de teatru. Spectatorilor li s-au oferit alte centre de atenție: stradă, televiziune, dezbateri politice, alegeri etc. Este o criză reală, dar sînt convins, pasageră.

- Așadar, eschivarea directorilor de teatru de a monta piese românești nu este tocmai grațioasă?

- Afirmația unor directori de teatru care au ocolit cu grijă piesa românească pe motivul că n-ar aduce public în sală este o prezumție. Ei au rămas cu reflexul obligativității. Știm bine că multă vreme teatrele au fost obligate să joace repertoriu românesc. Ca orice lucru anti-natural, această impunere a creat o reacție de aversiune. Să ne amintim repertoriul teatral al televiziunii!... Multă lume își consuma nevoia de teatru în fața televizorului, iar Televiziunea oferea contrafaceri care nu aveau nimic comun cu teatrul, cu actualitatea sau cu televiziunea.

- Ai fost obligat, la un moment dat, să vă achitați de asemenea sarcini obștești...?

- Din fericire, nici nu mi s-a comandat, nici nu m-am simțit obligat să răspund vreunei comenzi lansate în eter de autorități, așa că mă simt liniștit. Nu mă consider un disident, un om care a făcut opoziție prin ceea ce a scris. Am socotit că a face teatru înseamnă a face cultură, ceea ce - prin chiar acest fapt - însemna un act de opoziție într-o societate anticulturală, hrănită abundent cu folclor falsificat, eroi naționali mari și mici și cu fantome de "oameni noi".

- Dar acum, care ar fi prima îndatorire a autorului dramatic?

- Rămîn convins că teatrul trebuie să dea în primul rînd lucrări importante despre oameni și nu despre politica oamenilor, nu despre măsura conjuncturală a existenței noastre, ci despre măsura sa universală.

ALINA MUNGIU: De ce nu avem un Kundera?

- Oare dramaturgia autohtonă este inferioară celei străine?

- Una dintre cele mai triste amintiri post-revoluționare ale mele s-a consumat în cabinetul unui editor american de la **Random House**. Era un evreu simpatic care-și făcuse doctoratul în Garda de Fier într-o destul de îndepărtată tinerețe, așa că știa bine pe unde vine România, spre deosebire de mulți americani, avea un birou superb pe la etajul patruzeci, de unde vedeam o bună parte din Manhattan și chiar o fișie de mare, și îmi spunea: "Eu sînt editorul american al lui Kundera. Sînt nerăbdător să editez un Kundera român. Dați-mi, vă rog, unul". M-am scotocit atunci cu disperare